Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VI   TORUŃ, dnia 10 października 1938 r.   Nr 10

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

192.

Rozporządzenie

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3 sierpnia 1938 r. (Nr II Pr — 6742/38)

o programie nauki przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej w czwartej klasie gimnazjów państwowych ogólnokształcących z polskim językiem nauczania.

(Przedruk z Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z dnia 10 września 1938 r. Nr 9, poz. 266).

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam nowy program nauki przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej w czwartej klasie gimnazjów państwowych ogólnokształcących z polskim językiem nauczania.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą odnośne przepisy zawarte w okólniku Nr 74 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (Nr II W-5104/36) oraz w zarządzeniach z dnia 16 października 1936 r. (Nr II S-6459/36) i z dnia 9 listopada 1937 r. (Nr II S-10152/37).

w z. Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *Jerzy Ferek-Błeszyński.*
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 3 sierpnia 1938 r. (Nr II Pr-6742/38).

Program

nauki przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej w czwartej klasie gimnazjów państwowych ogólnokształcących z polskim językiem nauczania.

1 godzina tygodniowo.

Nadto jedna godzina tygodniowo do dyspozycji komendanta hufca z zabaw, gier, sportów i ćwiczeń polowych.

Cele nauczania.

1. Rozwijanie podstawowych cnót żołnierskich.
2. Wyrabianie cech polowych jako podstawy do wyszkolenia bojowego.
3. Nabycie elementarnych wiadomości i umiejętności wojskowych.

Materiał nauczania.

I. **Gry polowe.** Zżycie się z terenem przez wyrabianie cech polowych, jak: orientowanie się w terenie, umiejętność wykorzystywania kształtu i pokrycia, umiejętność maskowania (wyrabianie instynktu terenowego), spostrzegawczość, pamięć, słuch i węch. Wprawianie się w obserwacji, określaniu celów i ocenianiu odległości z ograniczeniem do najprostszych zadań.
Zaznajamianie uczniów z elementami rozpoznania i ubezpieczenia w najprostszych zadaniach.

II. **Terenoznawstwo.** Zaznajomienie się z ukształtowaniem i pokryciem terenu. Orientowanie się w terenie. Marsza na kierunek. Znajomość podziałki. Sporządzanie szkiców planimetrycznych. Znajomość mapy taktycznej. Sposoby przedstawiania ukształtowania i pokrycia terenu na mapie. Znajomość znaków topograficznych.

III. **Strzelectwo.** Znajomość karabinka sportowego (rozbiór, składanie i pielęgnowanie broni sportowej na lekcjach zajęć praktycznych). Wiadomości o zjawiskach strzału. Nauka strzelania i zachowania się na strzelnicy.

IV. **Służba.** Cnoty żołnierskie. Musztra bez broni junaka oraz zespołowa do drużyny włącznie. Wstępne wiadomości o organizacji sił zbrojnych. Ogólne wiadomości o służbie wartowniczej. Służba porządkowa w hufcu szkolnym.

Uwagi.

1. Hufiec szkolny stanowi zarazem stałe pogotowie obrony przeciwlotniczej i gazowej według specjalnych instrukcji.

2. Praca hufców szkolnych musi być w zakresie zagadnień obrony kraju programowo i metodycznie związana z innymi przedmiotami tak, by uzyskać całość i ciągłość nauczania poprzez całą szkołę.

3. W całokształcie pracy hufców szkolnych poza dwiema godzinami normalnymi tygodniowo, obowiązują cztery półdniowe ćwiczenia w każdym roku, z tych dwa o zmroku lub w nocy oraz dwa dni wycieczkowe.

Na dwie godziny normalnych zajęć tygodniowych, stanowiących jednostkę lekcyjną składają się: 1 godzina p. w. i 1 godzina z zabaw, gier, sportów i ćwiczeń polowych.

4. W związku z organizacją hufców szkolnych przewiduje się jednego z nauczycieli szko-

ły, oficera rezerwy, jako komendanta oraz współpracę innych instruktorów wojskowych.

5. Program powyższy jest ogólny i orientacyjny; szczegółowe programy będą aktualizowane co roku.

193.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 53

z dnia 21 września 1938 r. (II W — 6498/38)

w sprawie udziału młodzieży w uroczystościach i ogólnych akcjach społecznych.

Obserwacja życia szkolnego w ostatnich latach nasuwa uzasadnione obawy, że młodzież szkolna bywa zbyt często odrywana od obowiązkowych zajęć szkolnych. Dzieje się to przeważnie z powodu uroczystości publicznych, rewii, pochodów, zbiórek i t. p., w których młodzież uczestniczy często wyłącznie w charakterze pośrednim i biernym. Wpływa to ujemnie na normalny tok pracy szkolnej a nie daje odpowiednich pod względem wychowawczym wyników.

Przypominając dotychczasowe zarządzenia regulujące sprawę udziału młodzieży w uroczystościach publicznych (okólnik nr 72 z 29 maja 1934 r. i nr 124 z dnia 30 listopada 1936 r.) uważam za stosowne podkreślić w sposób kategoryczny potrzebę jak najskrupulatniejszego wykorzystania czasu przeznaczonego na naukę szkolną i inne obowiązkowe zajęcia oraz zwrócenia uwagi na konieczność oszczędzania sił młodzieży i czasu pozostającego do jej dyspozycji.

I. Przy planowaniu wystąpień zewnętrznych należy bezwarunkowo brać w rachubę wiek młodzieży, jej możliwości fizyczne, zdrowie oraz porę roku i warunki atmosferyczne, a zaniechać bezwzględnie wystąpień, o ile miałyby oddziałać niekorzystnie na młodzież.

Zarazem podkreślam, że w wystąpieniach zewnętrznych, w których szkoła bierze udział oficjalnie, uczestnicząca w wystąpieniu młodzież szkoły obowiązana jest pojawić się jako zespół szkolny. Nie należy zatem przydzielać młodzieży do zespołów różnych organizacji. Wyjątek stanowią hufce szkolne, które mogą występować samodzielnie w przypadkach przewidzianych niniejszym zarządzeniem względnie specjalnymi przepisami.

Dyrektorzy i Kierownicy szkół mogą udzielać zezwolenia na wystąpienia młodzieży w czasie uroczystości szkolnych organizacji, n. p. Harcerstwa, Organizacji Przysposobienia Wojsk. Kobiet do Obrony Kraju i t. p. w szeregach tych organizacji tylko w porze wolnej od obowiązującej nauki szkolnej.

II. Uroczystości związane z dniem:

11 listopada — Święto Niepodległości (w wystąpieniach zewnętrznych może brać udział tylko młodzież klas starszych),

1 lutego — Dzeń Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego,

18 marca — Dzień Imienin Marszałka Polski Edwarda Rydza-Śmigłego (zbiórka uroczysta hufców szkolnych),

19 marca — Dzień Imienin Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego (nabożeństwo żałobne),

3 maja — Święto narodowe,

12 maja — Rocznica śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego,

powinny być stale i corocznie obchodzone w sposób uroczysty, niezależnie od ukazania się w tej sprawie specjalnych zarządzeń.

III. W pracy wewnętrznej szkoły należy wysunąć jako zasadę, aby zagadnienia i tematy o charakterze wychowawczym, rozwijane i propagowane poza szkołą przez organizacje starszego społeczeństwa były w szkole uwzględniane w miarę możliwości w związku z realizowaniem obowiązującego programu nauki, a nie stanowiły okazji do specjalnych uroczystości, odrywających ogół młodzieży od zajęć szkolnych. Przy wyborze tych zagadnień i tematów należy uwzględniać zwłaszcza te spośród nich, które dają wybitne wyniki społeczne i mają charakter działań użyteczności publicznej, a więc n. p.:

Współpraca z armią.
Sprawy obrony przeciwlotniczej i lotnictwa.
Propaganda morza i kolonii.
Ochrona przyrody. (Opieka nad zwierzętami).
Opieka nad zdrowiem i higieną ludności.
Pomoc szkolnictwu powszechnemu.
Pomoc Polakom zagranicą.
Akcja oszczędnościowa i spółdzielcza.
Pomoc zimowa.

Zagadnienia i tematy wychowawcze realizuje szkoła także przez udział młodzieży w organizacjach szkolnych. W pracy organizacji szkolnych należy jednak również konsekwentnie i bezwzględnie dążyć do ograniczenia ilości podejmowanych imprez i przedsięwzięć młodzieży na rzecz ich jakościowego przygotowania oraz wpływać na nadawanie im charakteru akcji społecznie pożytecznych a nie efektownych i popisowych uroczystości. Należy przy tym liczyć się z możliwością łączenia różnych grup młodzieży w wykonywaniu pewnych prac dla uniknięcia zbyt licznych imprez urządzanych przez każdą grupę z osobna. Ponadto dążyć należy do takiego układu prac młodzieży, by po-

wodował on czynny udział coraz to innych grup i jednostek bez nadmiernego przeciążania tych samych zespołów bądź osób. Niejednokrotnie będzie można zaznajomić młodzież z ważniejszymi akcjami społecznymi drogą krótkiego przemówienia dyrektora (kierownika) lub nauczyciela do młodzieży całej szkoły, przez artykuły w ściennych gazetkach szkolnych, wywieszanie haseł, organizację małej wystawy i t. p.

IV. W związku z powyższym należy poddać rewizji podejmowanie wspomnianych prac i zagadnień oraz dokonać ich wyboru w ściśle ograniczonym zakresie, mając na uwadze pewną ich okresowość. Jeśli n. p. w danym roku poświęcono szczególną uwagę pewnej akcji, w roku następnym można zająć się organizowaniem akcji w innym zakresie.

Minister:
(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 29926/38

Toruń, dnia 27 września 1938 r.

W sprawie udziału młodzieży w uroczystościach i ogólnych akcjach społecznych.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu.
powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

194.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 56

z dnia 1 października 1938 r. (BP — 19480/38)

o załatwianiu spraw personalnych, finansowo-gospodarczych i wynikających z nadzoru pedagogicznego państwowych szkół artystycznych muzyki i plastyki.

W związku z powołaniem do życia od roku szkolnego 1938/39 Państwowych Instytutów Sztuk Plastycznych, oraz celem jednolitego załatwiania spraw, dotyczących szkół artystycznych muzyki i plastyki zarządzam, co następuje:

1. **W zakresie spraw personalnych** Ministerstwo załatwia wszelkie sprawy, wynikające ze stosunku służbowego personelu etatowego, a w odniesieniu do personelu kontraktowego wyraża zgodę na zawarcie umów o pracę.

W zakresie spraw finansowo-gospodarczych Ministerstwo zatwierdza przedłożone przez szkołę **za pośrednictwem właściwego Kuratorium Okręgu Szkolnego plany finansowo-gospodarcze** (wszelkie zmiany w zatwierdzonych planach finansowo-gospodarczych mogą być dokonywane tylko za zgodą Ministerstwa) i przekazuje właściwemu Kuratorium Okręgu Szkolnego kredyty na wydatki osobowe.

W zakresie nadzoru pedagogicznego Ministerstwo przeprowadza wizytacje szkoły w dziedzinie realizacji programu nauczania przedmiotów artystycznych i wpływu artystycznego szkoły na środowisko.

2. Do Kuratorium Okręgu Szkolnego, na terenie którego znajduje się szkoła, należy w zakresie spraw personalnych ubezpieczenie personelu kontraktowego szkoły oraz prowadzenie dochodzeń i wdrażanie postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom stałym, w zakresie spraw finansowo-gospodarczych asygnowanie uposażeń służbowych i wynagrodzeń personelu kontraktowego, przedkładanie wraz z opinią Ministerstwu planów finansowo-gospodarczych, asygnowanie przewidzianych w zatwierdzonych planach finansowo-gospodarczych dotacyj z funduszu „Taksa Administracyjna" na wyrównanie nadwyżki wydatków nad dochodami szkoły, asygnowanie do dyspozycji dyrektora kredytów na **wydatki rzeczowe** według zleceń Ministerstwa; w zakresie nadzoru pedagogicznego wizytowanie szkoły w dziedzinie realizacji programu nauczania przedmiotów ogólnokształcących i wychowania uczniów.

Nadto Kuratorium kieruje do szkoły wszystkie okólniki, wydane do podległych sobie szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

3. Dyrektor szkoły artystycznej załatwia sprawy, należące w myśl statutu szkoły do jego obowiązków. Plany podziału zajęć i przydziału godzin nadliczbowych nersonelu nauczycielskiego przedkłada Ministerstwu za pośrednictwem Kuratorium Okręgu Szkolnego. Sprawy, wynikające ze stosunku służbowego personelu nauczycielskiego i administracyjnego przedkłada wraz ze swą opinią Ministrestwu. Odpisy zawartych za zgodą Ministerstwa umów z nauczycielami kontraktowymi przesyła właściwemu Kuratorium Okręgu Szkolnego. Prowadzi arkusze kwalifikacyjne nauczycieli i urzędników i wydaje o nich opinie kwalifikacyjne. Udziela urlo-

pów członkom grona nauczycielskiego do dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

Minister:
(—) W. Świętosławski

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych:
Krakowskiego, Lwowskiego i Poznańskiego,
Państwowe Instytuty Sztuk Plastycznych:
we Lwowie, Krakowie i Poznaniu,
Państwowe Konserwatorium Muzyczne w Poznaniu.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 31463/38.

Toruń, dnia 7 października 1938 r.

O załatwianiu spraw personalnych, finansowo-gospodarczych i wynikających z nadzoru pedagogicznego państwowych szkół artystycznych muzyki i plastyki.

do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

195.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 48

z dnia 9 września 1938 r. (II Pr — 8131/38)

w sprawie radiowych audycji szkolnych dla szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w roku szkolnym 1938/39.

W roku szkolnym 1938/39 Polskie Radio organizuje radiowe audycje szkolne, które mają służyć nauczycielstwu jako pomoc w pracy wychowawczej i dydaktycznej. Audycje te obejmować będą audycje słowne i muzyczne. Audycje słowne odbywać się będą w czwartki od godz. 16 min. 15 do godz. 16 min. 35, audycje muzyczne w poniedziałki od godz. 13 min. 30 do godz. 14.

Decyzja co do wyboru audycji i słuchania ich w pewnej klasie lub zalecenia uczniom słuchania audycji samodzielnie w domu należy zasadniczo do nauczyciela, który może najlepiej osądzić, czy w danej klasie i w danym momencie audycja będzie mu przydatna. Wyjątek w tym względzie stanowią, jak niżej zaznaczono, niektóre radiowe audycje muzyczne.
Ministerstwo uważa za bardzo pożądane, aby nauczycielstwo korzystające z audycji radiowych przesyłało swoje uwagi i życzenia pod adresem Wydziału Wychowania Departamentu II Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

1. Audycje muzyczne.

Radiowe audycje muzyczne nadawane w pierwszy i trzeci poniedziałek każdego miesiąca przeznaczone są dla gimnazjów ogólnokształcących, audycje nadawane w drugi i czwarty poniedziałek — dla liceów ogólnokształcących. Audycje obejmują zarówno w gimnazjach jak i w liceach ogólnokształcących cykl A i B. Cykl A, nadawany stale w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca dla gimnazjów, a w trzeci poniedziałek dla liceów ogólnokształcących, obejmuje audycje, które w myśl okólnika Nr 34 z dnia 4 lipca 1938 r. Nr II S — 4173/38 (Dz. Urz. Nr 8, poz. 294) są obowiązkowe dla tych szkół, które **nie mogą** z jakichkolwiek powodów zorganizować żadnych lub niektórych audycji muzyki żywej z programu podanego w tym okólniku. Mogą tego cyklu słuchać i te szkoły, które organizują u siebie audycje muzyki żywej; decyzja co do słuchania lub niesłuchania danej audycji w tym wypadku należy do nauczyciela muzyki i śpiewu oczywiście w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Cykl B audycji zarówno w gimnazjach jak i w liceach stanowi uzupełnienie programu, objętego przez cykl A. Słuchanie tego cyklu zależy również od uznania i decyzji nauczyciela w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Z audycji muzycznych przeznaczonych dla liceów ogólnokształcących mogą według swego uznania korzystać licea pedagogiczne i zawodowe, z audycji dla gimnazjów ogólnokształcących — seminaria dla wychowawczyń przedszkoli i gimnazja zawodowe.

2. Audycje słowne.

W roku szkolnym 1938/39 Polskie Radio organizuje po raz pierwszy tytułem próby cykl audycji obejmujących szereg obrazów i wiadomości z współczesnego życia Polski. Audycje te przeznaczane są przede wszystkim dla uczniów klasy I liceów ogólnokształcących.

Decyzja co do wyboru audycji i zalecenia uczniom jej słuchania należy całkowicie do nauczyciela zagadnień życia współczesnego. W razie słuchania audycji należy wykorzystywać ją następnie w pracy szkolnej.

Z audycji powyższych mogą według swego uznania korzystać licea pedagogiczne i zawodowe.

Podsekretarz Stanu:
(—) Jerzy Ferek-Błeszyński

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 28257/38

Toruń, dnia 15 września 1938 r.

W sprawie radiowych audycji szkolnych dla szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w roku szkolnym 1938/39.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości i wykorzystania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

196.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr I AG — 15 — 11/38

Warszawa, dnia 12 września 1938 r.

Zbiórka znaczków pocztowych na P. B. K.

Zarząd Naczelny Stowarzyszenia wyższej użyteczności — „Polskiego Białego Krzyża" zainicjował akcję zbiórki znaczka pocztowego na terenie całej Polski i w ramach organizacyjnych powołał do życia specjalny dział pod nazwą „Dział Filatelistyczny P. B. K." (Warszawa, Al. Jerozolimska 24 m. 3) — celem zebrania funduszów na akcję oświatową w wojsku.

Z uwagi na swój cel, powyższa akcja Polskiego Białego Krzyża zasługuje na poparcie.

Zbierane mogą być wszystkie zużyte znaczki zarówno krajowe, jak i zagraniczne, spośród zaś pocztowych znaczków krajowych — znaczki używane tak w korespondencji prywatnej, jak i urzędowej.

Doceniając akcję Polskiego Białego Krzyża Ministerstwo W. R. i O. P. nie widzi przeszkód, aby we władzach szkolnych i zakładach naukowych zorganizowano zbieranie i oddawanie do dyspozycji Polskiego Białego Krzyża znaczków z przesyłek, odbieranych w urzędzie i poza urzędem, pozostawiając swobodnemu uznaniu PT. Kuratorów Okr. Szk., Rektorów i Inspektorów Szkolnych ustosunkowanie się do ewentualnych zgłoszeń miejscowych P. B. K.

Techniczna strona zbiórki:

Zużyte znaczki pocztowe zbiera wyznaczony przez Pana Kuratora, Rektora, Naczelnika, Inspektora funkcjonariusz (pracownik) z tych kopert, które podlegają zniszczeniu w myśl obowiązujących przepisów kancelaryjno-biurowych. Znaczki pocztowe (wycina) oddziela się od kopert w ten sposób, by nie uszkodzić brzegów znaczków. Nie wolno oddzielać znaczków pocztowych wtedy, gdy uwidoczniona na nich data stempla pocztowego ma mieć znaczenie przy załatwianiu sprawy w urzędzie, n. p. dla oceny, czy odwołanie zostało wniesione we właściwym terminie. Również nie należy oddzielać znaczków pocztowych od korespondencji adresowanej na nazwiska poszczególnych funkcjonariuszów urzędu bez ich zgody.

Zebrane zużyte znaczki pocztowe funkcjonariusz (pracownik), trudniący się tą zbiórką, będzie wręczał upoważnionemu przedstawicielowi miejscowej placówki Polskiego Białego Krzyża. W tym celu należy porozumieć się z władzami organizacyjnymi tejże placówki, co do terminu i sposobu odbioru zebranych znaczków. W miejscowościach, gdzie brak jest placówki Polskiego Białego Krzyża, należy w tej sprawie działać w porozumieniu z władzami administracji ogólnej (starostwa) lub samorządowymi (zarządy gmin miejskich lub wiejskich)), które współpracują z Polskim Białym Krzyżem.

p. o Dyrektora Departamentu:
(—) A. Nowak.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.),
Liceum Krzemienieckie,
Państwowe Szkoły Akademickie,
Inspektoraty Szkolne,
Zarząd Naczelny P. B. K.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 28845/38

Toruń, dnia 19 września 1938 r.

Zbiórka znaczków pocztowych na P. B. K.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości i wykorzystania w porozumieniu z miejscowymi placówkami Polskiego Białego Krzyża.

Kurator Okręgu Szkolnego:
—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

197.

Komunikat w sprawie wydawnictwa p. t. „Stosunki służbowe nauczycieli“.

Na polecenie Pana Ministra W. R. i O. P. zostało opracowane i wydane wydawnictwo p. t. „Stosunki służbowe nauczycieli“. Jest to zbiór przepisów i zarządzeń aktualnych obowiązujących w zakresie stosunków służbowych nauczycieli wraz z wyrokami Najwyższego Trybunału Administracyjnego opracowany przez Stanisława Marszałka — Naczelnika Biura Personalnego Kuratorium O. S. Pom., Władysława Wilanowskiego — Kierownika Referatu Ministerstwa W. R. i O. P. i Józefa Wójcika — Referendarza Ministerstwa W. R. i O. P.

Wydawnictwo to należy traktować w użytku służbowym, jako wydawnictwo pomocnicze, podobnie do znanych wydawnictwa Ministerstwa Sprawiedliwości (n. p. „Ustawy i rozporządzenia z lat 1918 — 1934“).

Cena sprzedażna 1 egz. wynosi zł 6.—; dla prenumeratorów „Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P.“, czasopisma „Oświata i Wychowanie“ oraz „Dziennika Urzędowego Kuratorium“ — zł 5.—.

Zamówienia należy przesyłać bezpośrednio do Administracji Wydawnictw Ministerstwa W. R. i O. P. w Warszawie po dokonaniu wpłaty na konto czekowe czasopisma „Oświata i Wychowanie“ w P. K. O. nr 30203 z zaznaczeniem na odwrocie blankietu nadawczego tytułu wpłaty. (Nr O — 31653/38).

198.

Komunikat w sprawie filmu p. t. „Geniusz sceny“.

Na podstawie pisma okólnego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 22 września 1938 r. Nr Szt.-2994/38 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj i Kierownictw szkół film p. t. „Geniusz sceny“, poświęcony twórczości aktorskiej Ludwika Solskiego, jako zasługujący na obejrzenie przez starszą młodzież szkół powszechnych oraz młodzież szkół średnich. (Nr O — 30095/38).

199.

Komunikat w sprawie filmów p. t. „Lord Jeff“ i „Olimpiada“.

Na podstawie pism okólnych Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 1 października 1938 r. nr Szt. — 3317/38 i nr Szt. 3098/38 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj i Kierownictw szkół film p. t. „Olimpiada“ złożony z dwu części: „Święto narodów“ i „Święto piękna“, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich oraz film p. t. „Lord Jeff“, jako zasługujący na obejrzenie przez starszą młodzież szkół średnich. (O — 31464/38).

200.

Komunikat w sprawie zatwierdzenia czasopisma „Kinderfreude“ do bibliotek szkolnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 31 sierpnia 1938 r. Nr II Pr — 15257/37 zatwierddziło czasopismo: Kinderfreude, Blätter für deutsche Kinder in Polen, Verlag W. Johne‘s Buchhandlung, Bydgoszcz“, jako dozwolone do bibliotek uczniowskich szkół powszechnych z niemieckim jzykiem nauczania — na rok szkolny 1938/39. (Nr I — 28277/38).

201.

Komunikat w sprawie książek zatwierdzonych do użytku szkolnego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki: 1) M. K. Weitzner, Von gestern und heute für kleine Leute, Ensslin et Laiblin, Reutlingen — dla młodzieży od lat 8. (Nr II Pr — 16679/38).

2) A. John, Kampf den Schädlingen im Hause, Verlag von J. Beltz, Langensaltza, dla młodzieży od lat 12. (Nr II — Pr — 16680/38).

3) P. Brohmer, Schadlinge der landwirtschaftlichen Natzpflanzen, Verlag von Beltz, Langensalza, dla młodzieży od lat 12. (Nr II — Pr — 16681/38).

4) W. Hey, Fünfzig Fabeln für Kinder, Verlegt bei H. Schaffstein, Köln, — dla młodzieży od lat 9. (Nr II — Pr — 16684/38).

5) H. Kutzleb, von Heerkönigen und Heerfahrten der Germanen, H. Schaffstein Verlag, Köln, dla młodzieży od lat 12. (Nr II — Pr — 16688/38).

6) Achzig Fabeln, Verlegt bei H. Schaffstein in Köln, dla młodzieży od lat 10. (Nr II Pr — 16690/38).

7) W. Meyer, Frommhold, Hansis erster Fe-

rientag, Verlag von Ensslin et Laiblin, Reutlingen, dla młodzieży lat 8. (Nr II Pr — 16694/38).

8) G. Manske, Wiesel, Fischotter und Hase, Verlag von Ensslin et Laiblin, Reutlingen, dla młodzieży od lat 12. (Nr II Pr — 16693/38) —

9) Fr. Kühlken, Johann Gutenberg, Verlag von J. Beltz, Langensalza, dla młodzieży od lat 13. (Nr II Pr — 16701/38).

10) A. E. Brehm, Lapplands Vogelberge, Verlag von Ensslin et Laiblin, Reutlingen, dla młodzieży od lat 12. (Nr II Pr — 16704/38).

11) W. von Kügelgen, Jungenderinnerungen eines alten Mannes, Verlegt bei H. Schaffstein, Köln, dla młodzieży od lat 12.
(Nr II Pr — 16710/38).

12) W. H. Riehl, Vier Geschichten aus alter Zeit, Verlegt bei H. Schaffstein, Köln, dla młodzieży od lat 12. (Nr II Pr — 16711/38).
jako książki do bibliotek uczniowskich szkół z niemieckim językiem nauczania.
(Nr O — 29640/38).

202.

Komunikat w sprawie niedozwolenia do użytku szkolnego książki: Lesebuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 23 września 1938 r. nr II Pr — 16783/38 nie zezwoliło na dalsze używanie książek: Lesebuch für Schulen mit deutscher Unterrichtssprache in Polen, I Teil, II Teil, III Teil, Verlag von W. Johnes Buchhandlung in Bydgoszcz — w szkołach powszechnych z niemieckim językiem nauczania, ponieważ istnieją już książki dla tych szkół zatwierdzone przez Ministerstwo i bardziej dostosowane do wymagań programowych. (Nr I — 30261/38).

203.

Komunikat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie nieodebranych akcyj Banku Polskiego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jest w posiadaniu nieodebranych akcyj Banku Polskiego, wystawionych na następujące osoby:

1. Szołkowską Malwinę,
2. Kluge Wiktora, cedowana na Kurłowiczową Marię.

Ministerstwo wzywa zainteresowanych, by zgłosili miejsce swego pobytu i udowodnili prawa do powyższych akcyj.
(Nr. 0-30260/38).

204.

Rejony wizytacyjne szkolnictwa średniego ogólnokształcącego, zawodowego, powszechnego i oświaty pozaszkolnej okręgu szkolnego pomorskiego w roku szk. 1938/39.

Podział szkół średnich ogólnokształcących na rejony wizytacyjne w r. szk. 1938/39.

I Naczelnik Wydziału — p. Kozanecki Florian

a) szkoły państwowe:

1) Toruń — Państwowe Gimnazjum z niemieckim językiem nauczania

b) szkoły niepaństwowe:

1) Bydgoszcz — Prywatne Liceum i Gimnazjum Koedukacyjne z niemieckim językiem nauczania

2) Gdynia — Prywatne Liceum i Gimnazjum męskie Towarzystwa Szkoły Średniej

3) Grudziądz — Prywatne Liceum i Gimnazjum Koedukacyjne im. Goethego z niemieckim językiem nauczania

4) Wejherowo — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie Zgrom. S. S. Zmartwychwstania Pańskiego.

Wizytator Szkół — p. Ćwikowski Stanisław — na urlopie zdrowotnym.

II. p. o. Wizytator Szkół — p. dr. Gawecki Bolesław

a) szkoły państwowe:

1) Brodnica — Państwowe Liceum i Gimnazjum

2) Grudziądz — I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego

3) Grudziądz — II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego

4) Grudziądz — III Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marii z Billewiczów Piłsudskiej

5) Lipno — Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Romualda Traugutta

6) Nowe Miasto — Państwowe Liceum i

Gimnazjum im. Biskupa Władysława Bandurskiego,

7) Skępe — Państwowe Gimnazjum im. Waleriana Łukasińskiego

8) Wąbrzeźno — Państwowe Liceum i Gimnazjum

9) Włocławek — I Państwowe Liceum i Gimnazjum Ziemi Kujawskiej

10) Włocławek — II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marii Konopnickiej

b) szkoły niepaństwowe:

1) Aleksandrów — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie Towarzystwa Salezjańskiego

2) Brodnica — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie Towarzystwa Gimnazjum Żeńskiego

3) Grudziądz — Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne im. Żeromskiego

4) Górna Grupa — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie Towarzystwa Słowa Bożego

5) Lubawa — Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne

6) Radziejów — Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego

7) Rypin — Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne Towarzystwa Szkoły Średniej

8) Toruń — Prywatne Gimnazjum Żeńskie Pomorskiego Towarzystwa Szkoły Powszechnej i Stow. Rodziny Urzędniczej,

9) Włocławek — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie im. Ks. Jana Długosza

10) Włocławek — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie im. Piusa X.

11) Włocławek — Prywatne Liceum i Gimnazjum Koedukacyjne Gminy Żydowskiej

III. Wizytator Szkół — p. Moese Henryk

a) szkoły państwowe:

1) Chojnice — Państwowe Liceum i Gimnazjum

2) Kościerzyna — Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Józefa Wybickiego

3) Tczew — I Państwowe Liceum i Gimnazjum

4) Tczew — II Państwowe Liceum i Gimnazjum

5) Toruń — I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika

6) Tuchola — Państwowe Liceum i Gimnazjum

7) Starogard — Państwowe Liceum i Gimnazjum

8) Świecie — Państwowe Liceum i Gimnazjum

9) Wejherowo — Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego

b) szkoły niepaństwowe:

1) Chojnice — Miejskie Liceum i Gimnazjum Żeńskie

2) Gdynia — Prywatne Gimnazjum Żeńskie Towarzystwa Szkoły Średniej

3) Gdynia — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie S. S. Urszulanek

4) Gdynia — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie O. O. Jezuitów Orłowo

5) Gniew — Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne

6) Kartuzy — Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne im. Sienkiewicza

7) Kościerzyna — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie S. S. Urszulanek

8) Pelplin — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie Stolicy Biskupiej „Collegium Marianum"

9) Toruń — Prywatne Gimnazjum M. Stow. Spółdzielczego Szk. Średniej.

IV. p. o. Wizytatora Szkół — p. Wesołowicz Józef

a) szkoły państwowe:

1) Bydgoszcz — I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

2) Bydgoszcz — II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Edwarda Śmigłego Rydza

3) Bydgoszcz — Państwowe Liceum Pedagogiczne

4) Chełmno — I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Kazimierza Jagiellończyka

5) Chełmno — II Państwowe Gimnazjum

6) Grudziądz — Państwowe Liceum Pedagogiczne

7) Inowrocław — Państwowe Liceum Pedagogiczne

8) Inowrocław — Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Jana Kasprowicza

9) Nakło — Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Bolesława Krzywoustego

10) Toruń — Państwowe Pedagogium

11) Toruń — I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika — Filia

12) Toruń — II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Kr. Jadwigi

13) Wejherowo — Państwowe Liceum Pedagogiczne

b) szkoły niepaństwowe:

1) Bydgoszcz — Miejskie Liceum i Gimnazjum Męskie im. Mikołaja Kopernika

2) Bydgoszcz — Miejskie Katolickie Liceum i Gimnazjum Żeńskie

3) Bydgoszcz — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie im. Marii Curie-Skłodowskiej

4) Bydgoszcz — Prywatne Gimnazjum Męskie Polskiego Towarzystwa Szkolnego

5) Chełmża — Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne

6) Inowrocław — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie im. Marii Konopnickiej

7) Toruń — Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie O. O. Redemptorystów

Uwaga: P. P. Wizytatorzy przebywają na miejscu w Toruniu i przyjmują interesantów zasadniczo w niżej podanych dniach każdego miesiąca:

P. Moese od 1 do 10

P. Wesołowicz od 11 do 20

P. Dr. Gawecki od 21 do końca miesiąca

Referaty specjalne P. P. Wizytatorów są następujące:

P. Moese — bursy i internaty, stypendia, komisje międzyszkolne „Straż Przednia",

P. Wesołowicz — harcerstwo, koła rodzicielskie, audycje muzyczne,

P. Dr. Gawecki — ogniska metodyczne, organizacje uczniowskie, kino szkolne.

Podział szkół i kursów zawodowych na rejony wizytacyjne w r. szk. 1938/39.

1. Inż. Władysław Szopowski, p. o. Naczelnika Wydziału: Szkoły Przemysłowe stopnia licealnego, gimnazjalnego i niższego, poza tym szkoły dokształcające zawodowe dla metalowców i elektryków.

2. Roman Wojciechowski, p. o. wizytatora szkół: Szkoły dokształcające zawodowe, za wyjątkiem szkół dla metalowców elektryków i handlowców, poza tym kursy zawodowe.

3. Zygmunt Jan Kozłowski, p. o. wizytatora szkół: Szkoły Handlowe stopnia licealnego, gimnazjalnego, niższego i szkoły dokształcające zawodowe dla handlowców.

4. Inż. Tadeusz Starzyński, wizytator szkół: szkoły rolnicze wszystkich typów i stopni.

Rejony wizytacyjne szkolnictwa powszechnego.

Naczelnik Wydziału, **Dr. Władysław Sperczyński** — Obwód szkolny Inowrocław.

Wizytator szkół **Dr. Aleksander Wilkoszewski** — Obwody szkolne:

1. Brodnica
2. Chełmno
3. Gdynia
4. Kartuzy
5. Kościerzyna
6. Lipno
7. Lubawa
8. Nieszawa
9. Toruń
10. Wąbrzeźno
11. Wejherowo.

Wizytator szkół **Józef Sowiński:**

1. Bydgoszcz
2. Chojnice
3. Grudziądz
4. Rypin
5. Sępolno
6. Starogard
7. Szubin
8. Świecie
9. Tczew
10. Tuchola
11. Włocławek
12. Wyrzysk.

Rejony wizytacyjne kierownika i instruktorów O. P.

I. Krukowski Kazimierz — Kierownik Oddziału O. P.:

Obwody szkolne:

1. Gdynia
2. Wejherowo
3. Bydgoszcz
4. Wyrzysk.

II. inż. Kochanowski Włodzimierz — Okręgowy Instruktor O. P.:

Obwody szkolne:

1. Grudziądz
2. Świecie
3. Toruń
4. Wąbrzeźno
5. Chełmno.

III. Bruski Józef — Okręgowy Instruktor O. P.:

Obwody szkolne:

1. Chojnice
2. Sępolno
3. Tuchola
4. Brodnica
5. Rypin
6. Nowe Miasto

IV. Leśny Roman — Okręgowy Instruktor O. P.:

Obwody szkolne:

1. Tczew
2. Starogard
3. Kościerzyna
4. Kartuzy.

V. Szlęzak Tadeusz—Okręgowy Instruktor O.P.:

Obwody szkolne:

1. Włocławek
2. Lipno
3. Aleksandrów (Nieszawa)
4. Inowrocław
5. Szubin.

205.

Ruch służbowy

Mianowania.

Nazwisko i imię	Mianowani na stanowisko	z dniem
Bartosiak Paweł	kierownika publicznej szkoły powszechnej w Osielsku pow. bydgoskiego	1. 9. 1938
Fałat Tadeusz	kierownika publicznej szkoły powszechnej II stopnia w Wierzchucinie Królewskim pow. bydgoskiego	1. 9. 1938
Grabowicz Bolesław	kierownika publicznej szkoły powszechnej II stopnia w Kotomierzu pow. bydgoskiego	1. 9. 1938
Haussowa Anna	nauczycielki Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Romualda Traugutta w Lipnie	1. 10. 1938
Iwankiewicz Stanisław	nauczyciela Państwowego Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bydgoszczy	1. 10. 1938
Kaźmierkiewicz Adam	kierownika publicznej szkoły powszechnej stopnia II w Gołkowie, pow. rypińskiego	1. 9. 1938
Król Ignacy	kierownika publicznej szkoły powszechnej stopnia II w Przyłękach, pow. bydgoskiego	1. 9. 1938
Krynicka Maria	nauczycielki Państwowego Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Toruniu	1. 9. 1938
Łukaski Franciszek	kierownika publicznej szkoły powszechnej III stopnia im. Estkowskiego w Bydgoszczy	1. 9. 1938
Szymański Franciszek	nauczyciela Państwowego Liceum i Gimnazjum w Wąbrzeźnie	15. 9. 1938
Świtalski Marian	kierownika publicznej szkoły powszechnej stopnia III Nr. 2 w Koronowie, pow. bydgoskiego	1. 9. 1938

Przeniesienia

Nazwisko i imię	Charakter służbowy	skąd	dokąd	z dniem
Bramówna Rebeka	naucz.	publ. szkoła powsz. nr. 2 Rypin	publ. szk. powsz. III st. Dobrzyń n/Drw. pow. rypiński	1. 10. 38
Bródka Andrzej	naucz.	publ. szk. powsz. III st. Oleszyce pow. Lubaczów	publ. szk. powsz. III st. nr. 2 Wąbrzeźno	1. 10. 38
Brzezińska Jadwiga	naucz.	publ. szk. powsz. Wałdowo Szlacheckie pow. chełm.	publ. szk. powsz. III st. nr. 6 Grudziądz	1. 10. 38
Buchwałd Eryk	naucz.	Państw. Gimnazjum Koed. Wąbrzeźno	Państwowe Pedagogium Toruń	15. 9. 38
Burczyk Władysław	kier.	publ. szk. powsz. I st. Przyrowo	publ. szk. powsz. II st. Zapędowo pow. chojnicki	1. 9. 38
Chmurzyński Edwar	naucz.	Państw. Gimnazjum im. M. Kopernika Toruń	Państwowe Pedagogium Toruń	1. 10. 38
Glimm Artur	naucz.	publ. szk. powsz. Buszkowo pow. szubiński	publ. szk. powsz. II st. Psary pow. włocławski	1. 9. 38
Grzenia Helena	naucz.	publ. szk. powsz. Gierczyce pow. opatowski	publ. szk. powsz. III st. Jastarnia pow. morski	1. 10. 38
Jaroń Władysław	naucz.	publ. szk. powsz. I st. Lisk pow. lipnowski	publ. szkoła specjalna Włocławek	
Prof. Mierzejewski J	naucz.	Państw. Gimnazjum m. Bydgoszcz	Państw. Pedagogium Toruń	1. 10. 38
Orszt Henryk	naucz.	publ. szk. powsz. Lubicz pow. lipnowski	publ. szk. powsz. III st. nr. 1 Włocławek	1. 10. 38
Ossowska Wanda	naucz.	publ. szk. powsz. nr. 10 Toruń	publ. szk. powsz. III st. nr. 16 Gdynia	1. 10. 38
Radomski Marceli	naucz.	publ. szk. powsz. III st. nr. 16 Gdynia	publ. szk. powsz. III st. nr. 10 Toruń	1. 10. 38
Stankowski Leon	naucz.	publ. szk. powsz. Rywoczyny pow. działdowski	publ. szk. powsz. I st. Pierszczewo pow. kartuski	1. 10. 38
Splettstoehser Jan	naucz.	publ. szk. powsz. Główczewice pow. chojnicki	publ. szk. powsz. Przyrowo powiat tucholski	
Wiśniewski Paweł	naucz.	publ. szk. powsz. nr. 3 im. Królowej Jadwigi Grudziądz	szkoła ćwiczeń przy Państw. Pedagogium Toruń	1. 9. 38
Wolski Edmund	naucz.	publ. szk. powsz. św. Trójcy Bydgoszcz	publ. szk. powsz. im. Curie-Skłodowskiej Bydgoszcz	1. 9. 38
Zygański Jan	naucz.	publ. szk. powsz. im. Marsz. Piłsudskiego Brześć Kujawski pow. włocławski	publ. szk. powsz. III st. Dobrzejewice pow. lipnowski	1. 10. 38
Żurek Franciszek	naucz.	Państw. Liceum Pedagogiczne Inowrocław	Państw. Liceum Pedagogiczne Bydgoszcz	1. 10. 38

Przeniesienia w stan spoczynku

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego przeniósł w stan spoczynku z dniem 31 października 1938 r. p. **Bronisława Ludwickiego,** nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej w Dąbrówce Królewskiej (BP — 29737/38).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

206.

PEDAGOGIUM

czasopismo poświęcone psychologii nauczyciela i sposobom jego kształcenia

Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Pomorskiego w Toruniu rozpoczął w nowym roku szkolnym wydawać czasopismo pedagogiczne (pierwsze na Pomorzu) poświęcone psychologii nauczyciela i sposobem jego kształcenia. Redakcję objął Dr. Jan Schwarz.

Celem udostępnienia czasopisma wszystkim nauczycielom roczna opłata ulgowa dla prenumeratorów Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Pomorskiego wynosi tylko 1.— zł.

Czaspismo będzie się ukazywało na początku każdego półrocza szkolnego w łącznej objętości około 15 arkuszy.

Należność za prenumeratę prosimy wpłacić na konto P. K. O. Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Pomorskiego Nr. 203.100 (za pomocą załączonego blankietu czekowego).

207.

Jak pracowały kursy dla przedpoborowych.

Kursy Przysposobienia Oświatowego Przedpoborowych do Obrony Narodowej były jedną z głównych form pracy w zakresie oświaty pozaszkolnej na terenie Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Charakter, forma i metody pracy, jakie zastosowano na Pomorzu po raz pierwszy w Polsce, znalazły swe głębokie uzasadnienie w potrzebach ogólno polskich, szczególnie zaś w wielkiej roli, jaką ma do spełnienia w życiu naszym Pomorze.

W oparciu o hasła ogólno polskie walki z analfabetyzmem („nie damy armii ani jednego analfabety“) i „dozbrojenia“ psychicznego i moralnego szerokich mas społeczeństwa ustalono zasadnicze wytyczne akcji.

Obok przypomnienia i rozszerzenia zakresu wiadomości ogólnych z języka polskiego, rachunków i nauki o Polsce postanowiono dążyć do wyrobienia postawy obywatelsko-żołnierskiej przedpoborowych, do wzbudzania wiary we własne siły i twórcze wartości naszej kultury, do rozwijania instynktu społecznego i wszystkich tych wartości, które są podstawą tężyzny umysłowej, moralnej i fizycznej narodu. Akcji postanowiono nadać charakter powszechny, ponieważ prawie 90 proc. naszej młodzieży pozostawała dotychczas poza wszelkim życiem organizacyjnym i akcją społeczno-oświatową.

Dla pełnego zrealizowania celów władze szkolne weszły w porozumienie z władzami administracji ogólnej, z samorządem terytorialnym, z duchowieństwem i organizacjami społecznymi. Odbyto szereg konferencyj z odpowiednimi czynnikami i ustalono plan akcji oraz dokonano podziału czynności pomiędzy zainteresowane czynniki. Postanowiono objąć akcją młodzież męską przedpoborową w wieku od 18 — 21 roku życia. Czynniki administracyjne i samorządowe zapewniły udział młodzieży w pracy oraz dostarczenie odpowiednich pomocy naukowych. Czynniki wojskowe zapewniły troskliwą opiekę i zajęcie się stroną p. w. i w. f. w pracy na kursach. Nauczycielstwo przy tych wszystkich udogodnieniach — w zrozumieniu doniosłości celów jakim akcja ma służyć, chętnie bez wyjątków zaofiarowało pracę. Władze szkolne ze swej strony zajęły się stroną organizacyjną akcji.

W czasie od 15 do 21 listopada 1937 r. we wszystkich gminach całego Pomorza równocześnie odbyły się uroczyste inauguracje pracy przy współudziale zainteresowanych starostów powiatowych, komendantów p. w. i w. f., inspektorów szkolnych oraz przedstawicieli czynników społecznych z duchowieństwem na czele. Równocześnie prowadzono odpowiednią propagandę w prasie i w radio. Po uroczystych inauguracjach rozpoczęto normalną pracę na 983 kursach, obejmujących zarówno wieś jak i miasto przy 22283 uczestnikach.

Dzięki popularności jaką kursy zdobyły wzrosła w czasie trwania pracy zarówno liczba placówek oświatowych jak i słuchaczy. W ten sposób pod koniec marca było na Pomorzu ogółem 23 593 przedpoborowych, zorganizowanych w 1039 zespołach.

Przeciętna frekwencja przedpoborowych wyraziła się w 77 proc., przyczym na ogół wyższa była na wsi, dochodząc niejednokrotnie do pełnych 100 proc., niższa w miastach. Zważywszy, że młodzież niejednokrotnie do późnych godzin zajęta była pracą zarobkową, że często od miejsca zamieszkania do lokalu, w którym odbywał się kurs musiała przebywać drogę w jedną stronę nawet 5 km., przyznać trzeba, że był to wysiłek duży i że frekwencja była na ogół zupełnie zadawalająca.

Przy szkołach powszechnych zorganizowanych było 1028 kursów, przy średnich i innych 11. Kompletów dla analfabetów było 30, kursów na stopniu I — 832, na stopniu II — 128, na stopniu III — 36, na stopniu wyższym — 13. Przepracowano ogółem 85 631 godzin, w tym na przedmioty nauczające i zajęcia świetlicowe 72 064 godzin, na p. w. i w. f. — 13 567 godz. Ogółem pracowało na kursach 2501 nauczycieli, z tego nauczycieli szkół powszechnych 1952 (w tym 202 kobiet), nauczycieli szkół średnich 52) w tym kobiet 7), księży 147, instruktorów p. w. i w. f. 310, oraz 40 innych osób nauczających.

Dla uzupełnienia krótkiego sprawozdania

warto zaznaczyć, że przeciętny koszt poniesiony przez samorząd na jeden kurs wynosił 28 zł., na jednego uczestnika 1.30 zł z czego ogromny procent wydatków pochłonęły koszta podręczników.

208.

Komunikat w sprawie broszury p. t. „Rachunkowość junackich spółdzielni pracy“.

Komenda Główna Junackich Hufców Pracy przy Ministerstwie Spraw Wojskowych, Warszawa, ul. 6-go Sierpnia 30 posiada większą ilość broszur T. Poźniak, „Rachunkowość junackich spółdzielni pracy“ wydanych nakładem Biblioteczki Instrukcyjnej Komendy Głównej Junackich Hufców Pracy i może odstąpić je po cenie własnego kosztu t. j. po 30 groszy za sztukę dla użytku szkół.

Ewentualne zapotrzebowania należy przesyłać bezpośrednio pod adresem wymienionej Komendy. (Nr. 0-27778/38).

209.

Komunikat w sprawie materiału repertuarowego na Święto Niepodległości.

Nakładem Instytutu Teatrów Ludowych w Warszawie ukazały się dwa cenne i aktualne wydawnictwa zawierające gotowy repertuar na akademie i wieczornice urządzane z okazji odzyskania Niepodległości, mianowicie:

1) Widowisko historyczne w 7 obrazach Eugeniusza Poredy p. t. „**O Roku Ów**“....

2) Opracowanie inscenizacyjne obchodu Święta Niepodległości — Kwiecińskiego Zdzisława p. t. „**Rocznica**“.

Obydwa utwory odznaczają się głęboką treścią, pięknym tekstem literackim oraz ujmującą i melodyjną pieśnią żołnierską i ludową.

Powyższe wydawnictwo otrzymać można w Inspektoratach Szkolnych u Obwodowych Instruktorów Oświaty Pozaszkolnej.

210.

Komunikat w sprawie uruchomienia Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej.

Z dniem 1 października 1938 roku zostaje uruchomiona w Toruniu Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego. Biblioteka mieści się w gmachu Książnicy Miejskiej im. Kopernika (ul. Wysoka II p.).

Książki wypożycza się codziennie przed południem od godz. 9.30 do 12-tej i po południu w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Czytelnia, mieszcząca się wspólnie z czytelnią Książnicy Miejskiej czynna jest codziennie od godz. 9.30 do 12-tej i od godz. 16 do 19-tej.

Z biblioteki korzystać mogą a) nauczyciele szkół państwowych i prywatnych Okręgu Szkoln. Pom., b) słuchacze Państwowego Pedagogium w Toruniu, c) czytelnicy Książnicy Miejskiej im. Kopernika.

Nauczycielstwu z poza Torunia wysyła biblioteka książki na pisemne zamówienie pocztą, po otrzymaniu poręczenia dyrekcji, względnie kierownictwa odnośnej szkoły, które ponosi odpowiedzialność za zwrot wypożyczonych książek.

Nauczycielstwo szkół państwowych i prywatnych korzysta przy zwrocie książek, wysyłanych pod adresem Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej, z 50 proc. zniżki od opłaty, bez względu na ilość książek i wagę paczki. W tym celu należy wypełnić następujące warunki: Na paczce, oprócz dokładnego adresu Biblioteki, imienia i nazwiska oraz adresu nadawcy, — napisać: „**książki**“ i „**zwykła**“. Na adresie zaś pomocniczym blankietu przekazowego w rubryce p. t. zawartość paczki — napisać „**książki**“ a w rubryce **następnej** p. t. rodzaj opakowania — „zwykła“. Na odwrotnej stronie blankietu w rubryce zarządzenia nadawcy — przyłożyć **podłużną pieczątkę szkoły** lub napisać **imię, nazwisko i adres nadawcy**. (Dziennik Taryf z dnia 23. 12. 1936 r. nr. 16 — Zarządzenie Min. Poczt. i Tel. z dnia 17. 12. 1936 r. § 1, p. 4.).

211.

LISTA NR. 1.

Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną Kuratorium O. S. Pom.

Pedagogika, psychologia pedagogiczna, historia wychowania, metodyki przedmiotów i t. p. (w języku polskim).

Sygn.

662. **Almack** John C., Wychowanie obywatelskie. Lw. b. r. s. 328.

733. **Anderson** Gladys Lowe, Ciche czytanie w świetle badań psychologicznych. W-wa 1932. s. 183.

337. **Anusz Antoni,** Podstawy wychowania obywatelskiego. W-wa 1930 s. 21.

278. **Baley** St., Psychologia wieku dojrzewania. Lw. 1931. s. 204.

576. **Baley St.,** Psychologia wychowawcza w zarysie. Lw. 1938) s. 686.

391. **Barahura** Wł. mgr. Wychowanie w internacie. Lw. 1938. s. 60.

286. **Barker** Ernest. Charakter narodowy i kształtujące go czynniki. W-wa 1933. s. 460.

4148. **Banszel** Karol ks., Zagadnienia wychowawcze I. W-wa 1937. s. 37.
4125. **Batko** Zofia, Badania map szkolnych atlasów geograficznych pod względem higjeny wzroku. W-wa 1937. s. 32.
211. **Baumgarten** Fr., Badania uzdolnień zawodowych. W-wa 1930. s. 288.
142. **Baumgarten Fr.**, Kłamstwo dzieci i młodzieży. W-wa 1927. s. 137.
4141. **Baumgarten Fr.**, O charakterze i jego kształceniu. Poznań 1937. s. 38.
231. **Biernatowa-Czerny Z.** i **Strasburger** Maria, Organizacja i metody pracy w szkolnictwie gospodarczem żeńskim. Lw. 1930. s. 246.
4042. **Biegeleisen** Bronisław, Metody statystyczne w psychologji. (Kraków) 1935. s. 304.
635. **Biliński** Jan, Ćwiczenia słownikowe. Lw. 1937. s. 119.
147. **Binet** Alfred, Pojęcia nowoczesne o dzieciach. W-wa 1938. s. 320.
378. **Blaustein** Leopold dr., Karność w nowoczesnym wychowaniu. Lw. 1936. s. 47.
385. **Blaustein L.**, Lenistwo u dzieci i młodzieży. Lw. 1936. s. 46.
400. **Bornholtz Tad.**, Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej. W-wa 1931.
149. **Bovet** Piotr, Instynkt walki. W-wa 1938. s. 262.
784. **Brandstaetter Michał**, Z doświadczeń rodziców i nauczycieli. W-wa 1932. s. 35.
129. **Bychowski** Gustaw dr., Psychoanaliza. Lw. 1928. s. 180.
786. **Bykowski** Ludwik, Współdziałanie domu i szkoły w wykształceniu przyrodniczem młodzieży. Lw. b. r. s. 26.
768. **Bystroń** Jan St., Szkoła i społeczeństwo. W-wa 1930. s. 476.
792. **Bzowski** Konstanty, Jak uczyć o klimacie. Lw. 1930. s. 41.
283. **Ciesielska-Borkowska** St., Język francuski. Lw.
663. 1930. s. 316.
628. **Chmieleńska** Irena, Kara w wychowaniu. W-wa 1936. s. 75.
619. **Claparéde** Ed., Jak rozpoznać uzdolnienia uczniów. Lw. b. r. s. 295.
365. **Claparéde Ed.**, Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. W-wa 1936. s. 627.
495. **Claperéde** Ed., Wychowanie funkcjonalne. Lw. b. r. s. 223.
480. **Colvin St.**, i **Bagley** W postępowaniu człowieka. W-wa (1930). s. 217).
140. **Coster** Geraldine, Psychanaliza w zastosowaniu do ludzi normalnych. W-wa 1929. s. 153.
383. **Croner Else**, Główne kierunki współczesnej pedagogiki. Lw. 1936. s. 57.
290. **Croner** Else, Psychika młodzieży żeńskiej. Lw.
291. 1932. s. 110.
797. **Czekańska** Maria dr., Wykresy i diagramy w nauczaniu geografii. Lw. 1936. s. 45.
132. **Czerwiński Sławomir**, O nowy ideał wychowawczy. W-wa b. r. s. 304.
470. **Czyżycki W.** i **Hubert 1.**, Jak wykonać samemu pomoce naukowe W-wa 1928. s. 79.
189. **Danysz** Antoni, O wychowaniu. Lw. 1925. s. 336.
193. **Dawid** J. Wł., Inteligencja, wola i zdolność do pracy. W-wa 1927. s. 583.
285 **Dawid** J. Wł., O duszy nauczycielstwa. W-wa 1932. s. 40.
539. **Dawid J. Wł.**, Psychologja religji. W-wa 1933. s. 150.
112. **Dawson** Elmer A., Szkolna drużyna piłkarska. W-wa 1936. s. 212.
488. **Dąbrowski** Fr., Spółdzielnie uczniowskie. W-wa 1925. s. 166.
376. **Dąbrowski** P. Z., dr. Dziecko leniwe. Lw. 1936. s. 46.
206. **Dąbrowski** P. Z., Nauka o dziecku. Lw. 1929. s. 200.
505. **Dewey** John, Jak myślimy? Lw. b. r. s. 222.
459. **Dewey** John, Szkoła i dziecko. W-wa 1929. s. 165.
61. **Dobrowolski** Antoni Bolesław, Zagadnienie szkoły powszechnej jako zagadnienie naszej cywilizacji. W-wa 1932. s. 47.
170. **Doering** W. O., Główne kierunki nowoczesnej psychologii. W-wa 1937. s. 170.
825. **Duninowski** Gerard L., Pedagogika, psychologja, dydaktyka, metodyka. W-wa b. r. s. 179.
756. **Dupanloup** Feliks ks., Listy o wychowaniu dziewcząt. Poznań 1914. s. 390.
2. **Dyboski Roman dr.**, Nauka a oświata pozaszkolna. W-wa 1924. s. 24.
701. **Dybowski** Wł. i **Krawczyk** Marian, Wychowanie fizyczne w gimnazjum męskim. Lw. 1938. s. 168.
181. **Dzierzbicka** Wanda, O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy. Lw. 1926. s. 75.
4054. **Felhorska** F. i **Studencki** S. M., Plany i marzenia młodzieży o przyszłości. W-wa 1933. s. 272.
722. **Ferriére** Ad., Samorząd uczniowski. Lw. (b. r.) s. 256.
541. **Fondaliński** Jan ks., Koedukacja w świetle badań współczesnej psychologji. Poznań 1936. s. 303.
244. **Foerster** Fr. W., Etyka a polityka. Lw. 1926. s. 303.
251. **Foerster** Fr. W., Religja a kształcenie charakteru. Poznań (b. r.) s. 549.
182. **Foerster** Fr. W., Szkoła i charakter. Lw. 1928. s. 269.
430. **Freud** Zygmunt, Wstęp do psychoanalizy. W-wa. 1936. s. 580.
751. **Gacki** Władysław, Książka nauczyciela. Łódź. 1932. s. 143.
310. **Gałecki** Włodzimierz, Co to jest wychowanie państwowe i jak się doń ustosunkować. W-wa 1935. s. 28.
364. **Gąsiorowska** Zofia, Ogród szkolny a nowy program. W-wa 1936. s. 189.
126. 725. **Gentile** Giovanni, Reforma wychowania. Lw. 1932. s. 200.
631. **Głuska** Dorota i **Goryński** Ludwik, Sposoby poznania dziecka. Metody badań psychologicznych. W-wa 1937. s. 70.
235. **Golias** Marian, Organizacja pracy domowej ucznia. Lw. 1931. s. 19.
141. **Green** Georg, H. Psychanaliza w szkole. W-wa 1928. s. 217.

392. **Grzędzielska** Maria dr., O wychowaniu dziewcząt. Lw. 1938. s. 63.
60. **Hajewicz** J. **Jaworski** S., Kryzys wychowania i oświaty. W-wa 1932. s. 114.
809. **Harabaszewski** Jan, Metodyka chemji. Lw. 1932. s. 460.
318. **Hartman** Bernard mgr., Psychosocjologja człowieka przy pracy. W-wa 1937. s. 48.
447. **Henderson** C. H., Nowe wychowanie. W-wa b. r. s. 405.
559. **Hessen** Sergjusz i **Hans** Mikołaj, Pedagogika i szkolnictwo w Rosji Sowieckiej. Lw. (b. r.) s. 308.
4051. **Higjena** szkolna. (pod red. dr. St. Kopczyńskiego) W-wa (1933) s. 1027.
401. **Hławiczka** Karol, Nauczanie śpiewu w szkole powszechnej. W-wa (1934). s. 401.
783. **Ippoldt Juljusz**, Jak młodzież naszą zachęcić do czytania. Lw. 1932. s. 32.
399. **James** W., Pogadanki psychologiczne W-wa (1930) s. 110.
746. **Janota-Bzowski** Józef, Szkoła i rodzina. Ich wzajemny stosunek i formy współżycia. Lw. 1930. s. 36.
489. **Jaroszyński** Tadeusz, Metody badań psychologicznych w szkole. W-wa 1925. s. 199.
819. **Jaworska** Julja i **Jaworska** Maria, Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom starszym i młodszym. Lw. 1929. s. 174.
564. **Jeleńska** Ludwika dr., Metodyka pierwszych lat nauczania. W-wa 1927. s. 343.
564. **Jeleńska** Ludwika dr., Sztuka wychowania. W-wa 1930. s. 229.
789. **Jezierski** Wacław dr., Szkolny zakład geograficzny. Lw. 1929. s. 54.
808. **Jeżewski** Mieczysław, Nauczanie fizyki. Lw. 1932. s. 376.
188. **Joteyko** J., Metoda testów umysłowych i jej wartość naukowa. Lw. 1924. s. 272.
570. **Kaprocki** Bolesław, Kłamstwo w szkole. Kraków 1938. s. 155.
370. 645. **Kerschensteiner** Georg, Charakter, jego pojęcie i wychowanie. W-wa 1932. s. 206.
572. **Kerschensteiner** Georg, Pojęcie szkoły pracy. Lw. (b. r.) s. 191.
369. **Key** Ellen, Stulecie dziecka. W-wa 1928. s. 239.
712. **Klemensiewicz** Zenon, Metodyka nauczania głosowni opisowej. Lw. 1926. s. 64.
785. **Klemensiewicz** Zenon, Opieka rodziny nad mową dziecka. Lw. (1933) s. 31.
472. **Komarnicki** Lucjusz, Teatr szkolny. W-wa (1926) s. 163.
4019. **Komensk'y** Jan Amos, Wielka dydaktyka. (Kraków) 1935. s. 292.
136. **Konarski** St., Ustawy szkolne. Kraków 1925. s. 511.
509. **Koniński** Karol dr., Szkoła na miarę. Projekt szkoły średniej indywidualizującej. Lw. 1929. s. 168.
374. **Konstantynowicz** J., Wychowanie estetyczne w nowoczesnej szkole. Lw. 1936. cz. 1—2. s. 61+53.
265. **Korczak** Janusz, Jak kochać dziecko. W-wa 1929. s. 265.
139. **Korczak** Janusz, Momenty wychowawcze. W-wa 1924. s. 66.
161. **Korniszewski** F. i **Maćkowiakowie**, Nauczanie początkowe. Psychologia. Dydaktyka, Praktyka. W-wa 1938. s. 258.
151. **Kosiński** Wacław dr. ks., Pedagogika. Poznań b. r. s. 235.
356. **Kreutz** Mieczysław dr., Zmienność rezultatów testów. Lw. 1927. s. 72.
384. **Krystanowski** Józef dr., Metoda szkiców i zagadnień. Lw. 1936. s. 132.
390. **Krystanowski** Józef dr., Młodzież mówi... Lw. 1938. s. 167.
4075. **Krzywicki** Ludwik, Studja socjologiczne. W-wa b. r. s. 340.
381. **Kuchta** Jan dr., Dzieci trudne do wychowania. Część szczegółowa: Typy. Lw. 1936. s. 72.
740. **Kuchta** Jan dr., Dzieci trudne do wychowania w świetle badań psychologii głębi. Lw. 1937. s. 43.
379. **Kuchta** Jan dr., Psychologiczne podstawy nowych programów. 2-gie wyd. Lw. 1936. s. 68.
372. **Kuchta** Jan dr., Rozwój psychiczny młodzieży, a praca szkolna. Wyd. 3. W-wa 1934. s. 103.
375. **Kuchta** Jan dr., Typologja nauczyciela. Szkice wychowawcze. Wyd. 2. Lw. 1936. s. 32.
387. **Kulczycki** Aleksander dr., Charakterologia F. Künkla. Kształtowanie się charakteru wychowanka i jego kształcenie. Lw. 1937. s. 40.
737. **Kulczycki** Aleksander dr., Pedagogika „wolnego czasu" a dom, szkoła i społeczeństwo. Lw. 1937. s. 34.
739. **Kulczycki** Aleksander dr., Uczeń kłamca. (Wychowanie do prawdomówności. Lw. 1937. s. 33.
632. **Kunicka** Joanna mgr., Kłamstwo dziecięce. Przyczyny i zapobieganie. W-wa 1938. s. 67.
499. 667. **Kwiatkowski** Stanisław, Dydaktyka i metodyka nauczania języków nowożytnych. Wyd. 2. Lw. 1932. s. 112.
160. **Kwiatkowski** Zygmunt dr **Białas** Stefan dr., Kwalifikacje zawodowe nauczycieli szkół powszechnych. Lw. 1937. s. 256.
435. **Kwiatkowski** Zygmunt i **Eckert** Ludwik, Prawo szkół prywatnych. Lw. 1937. s. 375.
Kwiatkowski Zygmunt dr., **Białas** Stefan dr., Ustrój i organizacja szkolnictwa. Lw. 1937. s. 491
4088. **Lechicka** J., **Uklejska** M., Szkoła w życiu codziennem. Spostrzeżenia i refleksje. W-wa 1935. s. 306.
4041. **Lekcje** śpiewu dla klasy I i II szkoły powszechnej, oraz artykuły, związane z zagadnieniami szkolnictwa i uroczystościami szkolnemi. W-wa (1934). s. 386.
185. **Librachowa** Marja L. dr., Rozumowanie dzieci. Badania eksperymentalne nad dziećmi od lat dziesięciu do dwunastu. Lw. 1922. s. 126.
402. **Linke Karol**, Nauczanie łączne i nauczanie języka ojczystego w szkole powszechnej. W-wa (1933) s. 295.
741. **Liskowicz** Zbigniew dr., Środowisko domowe a rozwój osobowości wychowanka. (W świetle badań psychologii głębi) Lw. 1937 s. 36.

359. **Litwin** Aleksander, Organizacja nauczania w szkołach powszechnych pierwszego stopnia. Wyd. 2. przystosowane do nowych programów nauki. W-wa 1936 s. 173.
362. **Litwin** Aleksander, **Wiącek** S., Praca domowa ucznia szkoły powszechnej. W-wa 1935. s. 264.
4050. **Locke** John, Myśli o wychowaniu. (Kraków) 1931. s. XIX + 232.
295. **Łempicki** Stanisław dr., Polski ideał wychowawczy. Lw. (1937) s. 39.
4037. **Łopuszański** T., Rydzyna. Gimnazjum im. Sułkowskich. (1928—1936) s. 236.
735. **Łotocka** Stefania, Jak przygotować się do egzaminu praktycznego na nauczyciela szkół powszechnych. Lw. 1937. s. 55.
736. **Łotocka** Stefania, Plan pracy wychowawczej. (Dla kl. 1—7 szkół powszechnych). Lw. (1937) s. 32.
389. **Łotocki** Leon, Dziecko sierota w świetle badań Karola Gustawa Petersa. (psychologia-wychowanie). Lw. 1938. s. 34.
297. **Macewicz** Piotr dr., Kryzys psychotechniki. W-wa 1937. s. 52.
573. **Mac Cunn** John, Kształcenie charakteru. Zagadnienia etyczno-pedagogiczne. Lw. b. r. s. 256.
134. **Mac Dougall** W., Psychologja grupy. Lw. 1930. s. 490.
361. **Mackinder** J. M., Praca indywidualna w klasach dla najmłodszych. W-wa 1935. s. 136.
571. **Maleczyńska Ewa,** Nauczanie historii w szkole średniej. Lw. 1937. s. 141.
738. **Malinowska** Stefanja, Współpraca szkoły z domem. Lw. 1937. s. 56.
133. 568. **Mariciusz** Szymon z Pilzna, O szkołach czyli akademiach ksiąg dwoje (1551). Kraków 1925. s. 226.
657. **Mayzlówna** Irena, Metodyka nauczania gramatyki języka obcego w V i VI kl. gimn. (wskazówki metodyczno-dydaktyczne dla nauczycieli jęz. francuskiego) Lw. 1929. s. 102.
236. **Męczkowska** Teodora, Szkoły mieszane. Koedukacja. W-wa 1920 s. 91.
788. **Męczkowska** Teodora, Z dziejów szkolnictwa żeńskiego w Warszawie. W-wa 1938. s. 51.
714. **Mikulski** Karol dr., Badania psychologiczne w szkole średniej W-wa 1930. s. 118.
469. **Mirski** Józef, Rozwój i wychowanie płciowe dziecka w świetle freudyzmu. Lw. 1925. s. 130.
827. **Mirski** Józef, Współdziałanie młodzieży w pracy wychowawczej szkoły. Lw. b. r. S. 96.
373. **Mirski** Józef, Wychowanie i wychowawca. W-wa 1936. s. 341.
709. **Mirski** Józef, Zagadnienie karności w wychowaniu. Poznań 1931. s. 57.
4151. **Mittek** Franciszek, Zarys organizacji nauczania w szkołach powszechnych. Chorzów 1937. s. 46.
358. **Mysłakowski** Zygmunt, Państwo a wychowanie. W-wa 1935. s. 123.
138. **Nawroczyński** Bogdan, Swoboda i przymus w wychowaniu. W-wa 1929. s. 206.
558. **Nawroczyński** Bogdan, Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwojowe, stan współczesny i cechy charakterystyczne. Lw. (1938) s. 295.
145. 723. **Nawroczyński** Bogdan, Zasady nauczania. W-wa 1930. s. 435.
647. 648. **Niemcówna** Stanisława, Dydaktyka geografii. Lw. 1929. s. 333.
791. **Niemcówna** Stanisława, Nauczanie geografji w szkołach szwedzkich. Lw. 1930. s. 47.
144. **Nikodym** Otton dr., Dydaktyka matematyki czystej w zakresie gimnazjum wyższego. I. Liczby naturalne. Lw. 1930. s. 1359.
4099. **Nikodym** Otton dr., Dydaktyka matematyki czystej w zakresie wyższych klas szkoły średniej. W-wa 1937 s. 313.
395. **Oderfeldówna** Anna, Młodzież przedmieścia. Z badań ankietowych na Ochocie. W-wa 1937. s. 235.
237. 434. **Oraczewski** Czesław ks., Jak się uczyć. Metodyka pracy umysłowej. Lw. 1924. s. 137.
186. **Ostrowski** Jerzy, Żywa szkoła.W-wa (1927) s.268.
782. **Pannenkowa** Irena dr., Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej. Lw. 1931. s. 19.
125. 493. **Parkhurst** Helen, Wykształcenie według planu daltońskiego. Lw. 1928. s. 227.
433. 653. **Payot** Juliusz, Kształcenie woli. W-wa b. r. Wyd. 8. s. 285.
498. **Pawłowski** Stanisław, Geografia jako nauka i przedmiot nauczania. Lw. (1938). s. 215.
734. **Petersen** Peter, Szkoła wspólnoty życia. Plan jenajski wolnej powszechnej szkoły ludowej. W-wa 1934 s. 104.
279. 492. **Pfister** Oskar dr., Psychanaliza na usługach wychowania. Lw. 1931. s. 223.
130. 491. **Piaget** Jan dr., Mowa i myślenie u dziecka. Lw. 1929. s. 274.
127. **Piasecki** Eugenjusz dr., Dzieje wychowania fizycznego. Wyd. 2. Lw. 1929. s. 257.
128. **Piasecki** Eugenjusz dr., Zarys teorii wychowania fizycznego. Cz. I. Lw. 1931. s. 390.
831. **Piwowarczyk** Mieczysław, Zajęcia rękodzielnicze w szkole. Roboty z drzewa. Lw. 1937. s. 61.
382. **Podkulska** Helena dr., Środowisko wielkomiejskie w współczesnej literaturze pedagogicznej niemieckiej Lw. 1936. s. 46.
377. **Podkulska** Helena dr., Środowisko w świetle współczesnej pedagogiki. Lw. 1936. s. 28.
386. **Podkulska** Helena dr., Środowisko rodzinne. Lw. 1936. s. 27.
357. **Pohoska** Hanna, Sprawa oświaty ludu w dobie Komisji Edukacji Narodowej. Kraków 1925. s. 182.
360. **Poznajmy** warunki życia dziecka. Praca zbiorowa Komisji Sekcji Psychologów Szkolnych przy Tow. Psychologicznem im. Joteyko W-wa 1934. s. 123.
622. **Poznańska** Adela, Niemowlęctwo. Pierwszy rok życia dziecka. (W-wa 1936) s. 46.
624. **Poznańska** Adela, Drugie dziecięctwo. Czwartysiódmy rok życia dziecka. W-wa 1936. s. 64.
623. **Poznańska** Adela, Pierwsze dziecięctwo. Drugi i trzeci rok życia dziecka. W-wa 1936. s. 55.
620. **Praca** w ogrodzie szkolnym. (pod redakcją Heleny Waniczek) W-wa 1936. s. 319.

152. **Prace** w dziedzinie psychologii wychowawczej w Polsce. Sprawozdanie z I Polskiej Konferencji Psychologów pracujących na polu wychowania. W-wa 1937. s. 230.
4043. **Prace** psychologiczne pod red. dr. St. Szumana. T. I. zesz. 1—4. (Kraków) 1938. s. 1-271.
148. **Przanowski** W. **Szczawińska** M. **Wójcik** J., Samorząd w szkole powszechnej. W-wa 1928 s. 160.
742. **Przybyłowicz** St., Ogród — pracownia. Do świadczenia i obserwacje przyrodnicze na niższym poziomie nauczania. W-wa 1931. s. 84.
795. **Przybylska** Mieczysława, Mapki konturowe w nauce geografii. Lw. 1931. s. 53.
625. **Ptaszyńska** Wanda dr., Trzecie dziecięctwo. Siódmy — jedenasty rok życia dziecka. W-wa 1936. s. 47.
626. **Ptaszyńska** Wanda dr., Wiek dojrzewania. W-wa 1937. s. 62.
443. **Ratyński** Jan, O wychowanie nowego człowieka. Płock 1937. s. 91.
394. **Razwiłowska** S., Indywidualizm w zespole. Co można zrobić dla dziecka bez rewolucji w szkole. W-wa 1933. s. 100.
241. **Ribot** Th. Logika uczuć. Kraków 1921. s. 860.
747. **Rondthaler** Adolf. Czego szkoła oczekuje od rodziców. Lw. 1930 s. 36.
221. **Rousseau** J. J., Emil czyli o wychowaniu. Cz. I. W-wa 1930. s. 356.
703. **Rowid** Henryk, Nowa organizacja studjów nauczycielskich w Polsce i zagranicą. W-wa (1931). s. 228.
183. **Rowid** Henryk, Psychologja pedagogiczna. W-wa (1928) s. 356.
184. **Rowid** Henryk, Szkoła twórcza. Kraków 1929. s. 350.
366. **Rusk** Robert R. Pedagogika eksperymentalna. Lw. 1926 s. 391.
4150. **Samorząd** uczniowski w praktyce szkolnej. Z prób i doświadczeń nauczycielskich konferencyj rejonowych w Chorzowie. Chorzów 1937. s. 52.
618. **Sandiford** Peter, Szkolnictwo angielskie. W-wa 1927. s. 193.
500. **Saxby** I. B., Kształcenie postępowania. Studium psychologiczne. Lw. 1928. s. 202.
754. **Schneerson** F. dr., Samotność i nuda w życiu dzieci. Leczenie nerwowości dzieci. O zreformowaniu przerw w szkole. W-wa (1938) s. 158.
153. **Sempołowska** Stefanja, Reforma szkolna 1862. Organizacja szkolnictwa elementarnego. wyd. 2. W-wa 1937. s. 137.
380. **Siemieńska** L., Główne kierunki współczesnej pedagogiki. Pedagogika katolicka w świetle badań Fr. Hovre'a. Lw. 1936. s. 59.
349. **Sikorski** Walerjan, Gimnastyka. Podręcznik metodyczny dla seminarjów i kursów nauczycielskich Lw. 1930. s. 125.
350. **Smolka** Franciszek dr., Szkolnictwo greckie w starożytnym Egipcie. Lw. 1921. s. 181.
567. 660. **Sośnicki** Kazimierz, Podstawy wychowania państwowego. Lw. (b. r.) s. 279.
363. **Sosnowska** Ludwika, Z mojej praktyki w klasie pierwszej. Próby prowadzenia lekcyj w okresie przygotowawczym. W-wa 1935. s. 150.
371. **Suchan** Edward dr., Historyczny zarys organizacji szkolnictwa elementarnego w Polsce od Komisji Ed. Nar. po dobę obecną. Brześć 1937. s. 228.
787. **Suchodolski** Bogdan, Kultura współczesna a wychowanie młodzieży. Lw. b. r. s. 55.
471. **Suchodolski** Bogdan, Reforma szkolnictwa średniego w Niemczech. Lw. 1927. s. 120.
137. **Sully** Jakub, Dusza dziecka. W-wa 1926. s. 361.
4026. **Staniszewski** Wacław ks., Duszpasterstwo w szkole powszechnej. Zamość 1937. s. 87.
4074. **Stemler** Józef, Polska Macierz Szkolna. Szkic historyczno-sprawozdawczy z 20-lecia działalności (1905—1925). W-wa 1926. s. 224.
192. **Stern** William, Inteligencja dzieci i młodzieży. W-wa 1927. s. 447.
284. **Stefenson** John Alford dr., Metoda projektów w nauczaniu. Lw. 1930. s. 252.
159. **Stout** G. F., Zarys psychologji. W-wa 1929. s. 256.
452. **Studencki** S. M., Jak obserwować dzieci. W-wa 1931. s. 23.
449. **Szewczuk** Włodzimierz, Psychologja postaci. W-wa 1937. s. 231.
388. **Szmydt** Jadwiga dr., Prof. dr. Bovet, twórca nowoczesnego wychowania moralnego. Lw. 1937. s. 38.
124. **Szober** St., Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum. Lw. 1930. s. 280.
748. **Szteinbokówna** Emilja, Współpraca domu ze szkołą. Lw. 1930. s. 24.
4118. **Szuman** St., Badania nad rozwojem rozumienia obrazów o symbolicznej treści u dzieci i młodzieży. (Kraków) 1931. s. VI + 130.
367. 561. **Szuman** St., Rozwój myślenia u dzieci w wieku szkolnym. Lw. (1938) s. 250.
187. **Szuman** St., Sztuka dziecka. Psychologia twórczości rysunkowej dziecka. W-wa 1927. s. 224.
794. **Szumański** Teofil, O najważniejszych projekcjach kartograficznych, używanych w szkole. Lw. 1931. s. 58.
621. **Szycówna** Aniela, Ogólne zasady nauczania z zastosowaniem do potrzeb szkoły elementarnej. W-wa b. r. s. 172.
300. **Szwed** Juljan, Wychowanie zawodowe w gimnazjum kupieckim. (Materiały do realizacji) Wilno 1937 s. 30.
525. **Tatoń** Antoni, **Jabłowski** Kazimierz, Sprzedaż sklepowa. Książka dla sprzedawcy. Lw. 1937. s. 229.
485. **Titchener** E. B., Początki psychologji. Wyd. 6. W-wa 1928. s. 273.
4105. **U progu** założeń polskiej szkoły handlowej. Kraków 1934. s. 524.
627. **Uzdańska** Rena, Dzieci nieuważne. W-wa 1936. s. 51.
629. **Uzdańska** Rena, Trudności w nauce czytania i pisania. W-wa 1937. s. 82.
454. **Wachholz** Leon dr., O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży. Lw. 1927. s. 140.

288. **Wachholz** Szczęsny dr., Idee podstawowe współczesnych reform szkolnych. Kraków 1932. s. 52.
451. **Wachtel** Jakób dr., Świat nowych spostrzeżeń. Nauka o ejdteyźmie i jej zagadnienia pedagogiczne. W-wa 1935. s. 157.
793. **Wąsowicz** Józef dr., Jak powstaje geograficzna mapa szkolna. Lw. 1932. s. 35.
165. **White** William A., Higjena psychiczna wieku dziecięcego. W-wa 1937. s. 146.
743. **Wierzbińska** Jadwiga, Nauka śpiewu w szkole powszechnej. Wskazówki metodyczne na pierwszy rok nauczania. W-wa 1930. s. 67.
744. **Wierzbińska** Jadwiga, Nauka śpiewu w szkole powszechnej. Cz. 2. Wskazówki metodyczne na oddział II, III i IV. Wyd. 2. W-wa 1931. s. 70.
720. **Wierzbowski** Teodor, Szkoły parafialne w Polsce i na Litwie za czasów Komisji Edukacji Narodowej. 1773/94. Kraków 1921. s. 244.
4131. **Wójcikówna** Władysława, Wpływ czynników atmosferycznych na zmęczenie umysłowe u dzieci szkolnych. Kraków 1937. s. 10.
4084. **Wojnarowicz** Feliks, Nauczanie robót z drzewa. Wzory ćwiczeń metodycznych. Kurs niższy. W-wa 1935. s. 146.
4055. **Wiszniewski** Michał, Charaktery rozmów ludzkich. (Kraków) 1935. s. L + 213.
175. **Yoakam** Gerald A., Ulepszanie zadawania szkolnego. Lw. (1937). s. 351.
4139. Bieżące **zagadnienia** szkolnictwa. Przemówienia Ministra W. R. i O. P. oraz referaty, wygłoszone na posiedzeniu Państwowej Rady Oświecenia Publicznego w dn. 24 listopada 1936 r. W-wa 1937. s. 40.
271. **Zarzecki** Lucjan, Charakter i wychowanie. Wyd. 2. W-wa b. r. s. 220.
713. **Zarzecki** Lucjan, Wychowanie narodowe. Studja i szkice. Wyd. 2. W-wa 1929. s. 432.
4138. **Zawirska** Jadwiga, Fantazja młodzieży zarobkującej w okresie dojrzewania. W-wa 1937. s. 27.
651. **Ziemnowicz** Mieczysław dr., Nauczanie i wychowanie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Lw. b. r. s. 142.
465. **Ziemnowicz** Mieczysław dr., Problemy wychowania współczesnego. Wyd. 2. W-wa 1929. s. 268.
781. **Ziemnowicz** Mieczysław dr., Rodzina a wychowanie państwowe. Lw. 1932. s. 39.
4040. **Źródła** do historji wychowania. (wybór). Wyd. St. Kot. T. I—2. W-wa (1929—1930) T. I. s. 382. T. II. s. 423.

(Uwaga: Nabytki z tego działu w jęz. obcych ukażą się w następnych numerach).

212.

Ocena i streszczenia.

B. Dyakowski: Przyroda żywa dla VI klasy szkół powszechnych. Książnica — Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 143. Zł. 1,20.

Książka zawiera w 37 rozdziałach materiał przepisany przez program na VI kl. szkół powszechnych.

Każdy rozdział odpowiada jednostce lekcyjnej i składa się z tekstu opisowego, podającego materiał danej lekcji, oraz z ćwiczeń (przed tekstem) i zadań (po tekście). Ćwiczenia są dwojakiego rodzaju: 1) terenowe, albo hodowlane do przerobienia przed lekcją dla zebrania drogą obserwacji lub eksperymentów materiału do lekcji i 2) szkolne, do przerobienia w klasie lub pracowni na samej lekcji. Zadania służą do utrwalenia i pogłębienia wiadomości zdobytych na lekcji. Przedmiotem ich są również obserwacje i hodowle uczniowskie a także odpowiednie lektury, podane przy końcu rozdziałów.

Materiału do lektury dostarczają również niektóre rozdziały i ustępy, podające nie główną, podstawową treść lekcji, ale jej uzupełnienia. W doborze i ujęciu materiału autor szczególną uwagę poświęcił przyrodzie ojczystej.

St. Marszałek: Uproszczona księgowość dla rzemieślnika i przemysłowca. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 67. Zł. 1.80.

Książka ta winna zainteresować szerokie sfery naszego rzemiosła jako cenna pomoc w nauczaniu księgowości oraz szkoły przemysłowe i dokształcające.

W pracę swoją autor włożył swoje długoletnie doświadczenie nauczyciela księgowości szkoły handlowej oraz zaprzysiężonego rzeczoznawcy ksiąg handlowych przy Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu i Izbie Przemysłowo Handlowej w Gdyni.

Książka jest opracowana zgodnie z przepisami Ministerstwa Skarbu o księgach uproszczonych. Podręcznik w pierwszych rozdziałach podaje ogólne zasady prowadzenia księgowości. Sam sposób założenia ksiąg, księgowania tranzakcji oraz zamykania przeprowadzony został praktycznie na przykładzie miesięcznym. Uzupełnieniem tego jest rozdział podający sposób księgowania najczęściej spotykanej tranzakcji.

Rozdziały dotyczące podatku obrotowego i dochodowego z przykładami obliczenia tych podatków wiążą się ściśle z przerobionym przykładem. Całość uzupełniają przepisy prawne dotyczące księgowości.

W. Niklibor i W. Stożek: Arytmetyka i geometria dla IV kl. szkół powsz. I stopnia. Kurs C. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 144. Zł. 1,—.

Autorzy oparli się na zasadzie, że przy wprowadzaniu nowych pojęć należy czerpać przykłady z dziedzin dostępnych nie tylko uczniowi wiejskiemu, lecz także z życiem wiejskim związanych. Zasadę tę stosują zarówno w doborze przykładów, jak i w dziale zadań. Nowość stanowią opowiadania, służące za przykłady, na których jakieś pojęcie, czy działanie jest objaśnione. Całość opracowana metodycznie i przystępnie.

W. Gottlieb i K. Zagajewski: Heinz in Berlin. Podręcznik języka niemieckiego dla II klasy gimnazjum kupieckiego. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 160. Zł. 3.10.

Sierota polski, który w pierwszej części tego podręcznika wyrabiał się w Gdańsku na kupca, odnajduje swego wuja, pracującego w Berlinie, wstępuje za jego poradą jako pomocnik do tamtejszego domu towarowego, poznaje stolicę Niemiec i podróżuje po nich. Ponie-

waż takie mało ożywione opowiadanie mogłoby być zbyt jednostajne, przeplatają je powiastki i wierszyki, zaczerpnięte ze źródeł niemieckich. Osią całej książki jest nadal praca w przedsiębiorstwie kupieckim oraz poznawanie współczesnych Niemiec.

Całość dzieli się na trzy części: 1) podróż do Berlina, 2) z życia kupieckiego, 3) na wsi i nad morzem.

Po tekstach, zaczerpniętych częściowo z najnowszych publikacji, następują preparacje i ćwiczenia, gramatyczka ćwiczebna, skarbczyk słownictwa i słowniczek. Słowniczek ten zawiera około 1,500 słówek, z których 900, uwydatnionych półtłustym drukiem, należy do zapasu czynnego. Całość jest bogato ilustrowana.

Książka jest ściśle dostosowana do programu i jego głównego celu: kształcenia polskiego kupca. Dobry uczeń, który przyswoi sobie gruntownie ten materiał, już po II klasie nie stanie bezradny wobec klienta lub agenta Niemca, potrafi nawet przeczytać niezbyt trudną książkę niemiecką.

W. Niklibor i W. Stożek: Arytmetyka i geometria dla IV kl. szkół powsz. I stopnia. Kurs. C. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 144. Zł. 1.—.

Autorzy oparli się na zasadzie, że przy wprowadzaniu nowych pojęć należy czerpać przykłady z dziedzin dostępnych nie tylko uczniowi wiejskiemu, lecz także z życiem wiejskim związanych. Zasadę tę stosują zarówno w doborze przykładów, jak i w dziale zadań. Nowość stanowią opowiadania, służące za przykłady, na których jakieś pojęcie, czy działanie jest objaśnione. Całość opracowana metodycznie i przystępnie.

Wiadomości o Polsce współczesnej.

Ustrój i administracja Państwa Polskiego. Wydanie ósme, przerobione i uzupełnione. Lwów — Wydawnictwo Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich 1938 w opracowaniu Prof. Dra A. Wereszczyńskiego z ostatnio wydanymi ustawami i rozporządzeniami Stron 375. Cena zł 5.—. Do nabycia we wszystkich księgarniach.

S. Czerny i F. Jungman: Le Genie de la France. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 317. Zł. 7.—.

Książka powyższa przeznaczona dla uczniów liceum ogólnokształcącego, ilustruje rozwój kultury francuskiej od jej zaczątków do Wielkiej Rewolucji. Wyjątkowo ciekawe teksty, oryginalne lub adaptowane, artykuły naświetlające zagadnienia literackie i kulturoznawcze, zapożyczone od znakomitych pisarzów francuskich współczesnych, obfity komentarz rzeczowy i językowy, odpowiadający potrzebom ucznia licealnego, liczne ćwiczenia, odnoszące się do każdej z wielkich epok, o charakterze analitycznym i syntetycznym, dające obfity temat do wypracowań, referatów i dyskusji, wreszcie umiejętne podkreślenie tych tekstów, które należałoby wykorzystać do opracowania gramatycznego lub językowego — wszystko to powinno stanowić ułatwienie w pracy szkolnej nauczyciela i ucznia.

Obfitość tekstów daje swobodę i możność wyboru materiału zależnie od zainteresowań i wydziału, daje również szeroką podstawę do urobienia sądów, wyprowadzania wniosków, zgodnie z założeniami nowego programu i nowoczesnej dydaktyki.

Liczne ilustracje dzieł sztuki dopełniają obrazu kilku wieków cywilizacji francuskiej.

Nakładem „Naszej Księgarni" ukazała się aktualna i pożyteczna nowość p. t. „Plan pracy kierownika szkoły" w opracowaniu Br. Ujmy. Str. 64. Cena 1.40.

Książka porusza ważne zagadnienie planowego i systematycznego podnoszenia poziomu gospodarczego, dydaktycznego i wychowawczego szkoły. Autor oparł pracę na własnych spostrzeżeniach i doświadczeniach. Nie teoretyzuje, lecz daje praktyczne wskazówki i przykłady jak budować plan pracy.

Poszczególne rozdziały, których tytuły brzmią: uwagi ogólne, źródła planu pracy, dział gospodarczo-administracyjny, formalna organizacja szkoły i pierwsze dnie w szkole, plan dydaktyczny szkoły, plan wychowawczy, współpraca z domem, plan dydaktyczno wychowawczy nauczyciela, sprawozdania grona nauczycielskiego na konferencjach rad pedagogicznych, hospitacje kierownika szkoły — arkusze spostrzeżeń, rady pedagogiczne i konferencje, samokształcenie się grona nauczycielskiego, tezy i zakończenie — ujmują sposoby planowania na tych różnych odcinkach rzeczowo i jasno.

Książka stanowi niewątpliwie bardzo potrzebną pomoc w rękach każdego kierownika, myśl zaś fachowca zmierzającego do pogłębienia i podniesienia wartości pracy — nastawi celowo i natchnie dobrymi sugestiami.

Rytlowa Józefa ćwiczenia słownikowe w szkole powszechnej. Str. 132. Cena 3.—.

Autorka omawia w tej książce całokształt zagadnień związanych z prowadzeniem ćwiczeń słownikowych w szkole powszechnej w myśl nowego programu.

Czytelnik znajdzie w niej odpowiedź na szereg wątpliwości, jakie nasuwają się w związku z realizowaniem tego działu nauczania języka polskiego.

Poza teoretycznymi rozważaniami książka zawiera bardzo dużo praktycznego materiału słownikowego dla wszystkich klas szkoły powszechnej, który powinien być wykorzystany w pracy szkolnej.

Oto spis zagadnień omówionych w książce:

1. Cel i ogólny charakter ćwiczeń słownikowych.
2. Program ćwiczeń słownikowych.
3. Różne typy ćwiczeń.
4. Punkt wyjścia dla ćwiczeń słownikowych.
5. Ćwiczenia słownikowe jako podbudowa do wypracowań.
6. Ćwiczenia słownikowe jako podbudowa czytanki.
7. Ćwiczenia słownikowe a nauczanie ortografii.
8. Ćwiczenia słownikowe a nauczanie gramatyki.
9. Organizacja pracy.

Książka posiada wielkie walory dydaktyczne i odda właściwemu czytelnikowi prawdziwą usługę w pracy szkolnej.

Wydawnictwo „Naszej Księgarni" Sp. Akc. Zw. Naucz. Polskiego w Warszawie.

Krawczykowski Fr. Lekcje ćwiczeń cielesnych w kl. I, II, III i IV szkoły powszechnej. Z rysunkami w tekście. Str. 320. Cena 5.80.

Znany już dzisiaj wśród nauczycielstwa i pionierów wychowania fizycznego Fr. Krawczykowski, wydał nową pożyteczną książkę z zakresu wychowania fizycznego p. t. „Lekcje ćwiczeń cielesnych, a mianowicie: lekcje ćwiczeń gimnast. w sali i na boisku szkolnym, lekcje ćwiczeń gimnast. w klasie, lekcje zabaw i gier ruchowych, lekcje ze śnieżkami, lekcje saneczkarstwa, łyżwiarstwa, narciarstwa i pływania. Podręcznik zawiera materiał przystosowany do wszystkich warunków szkoły powszechnej z uwzględnieniem rozkładu materiału naukowego na poszczególne miesiące. Na szczególną uwagę zasługują lekcje ćwiczeń gimnast. w kl. I i II opracowane w formie powiastek i bajek oraz lekcje w izbie szkolnej, w których znajdują się zabawy i gry pokojowe związane z różnymi przedmiotami nauczania w szkole powszechnej. Zabawy te mogą być z pożytkiem wykorzystane przy nauczaniu poszczególnych przedmiotów.

Część metodyczna omawia wszelkie zagadnienia dotyczące warunków szkoły w dobieraniu i przeprowadzaniu różnych typów lekcji oraz podaje charakterystykę dzieci i poszczególnych klas w łączności z wychowaniem fizycznym.

Prawdziwą zaletą podręcznika, jak i innych tego autora jest przejrzystość układu i łatwość w zastosowaniu praktycznym — to też zasługuje on na specjalne wyróżnienie.

Książkę wydała „Nasza Księgarnia" Sp. Akc. Zw. Naucz. Polskiego.

Maria Wysznacka: Z naszej przeszłości i teraźniejszości. Podręcznik dla klasy VI szkoły powszechnej II stopnia. Kurs A. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1938. Str. 136 2 mapy. Cena wraz ze znaczkiem na T. P. B. S. P. zł. 1.30.

Podręcznik nie tylko, że jest ściśle dostosowany do programu, ale starannie uwypukla ważniejsze punkty programowe, łączy poszczególne fragmenty dziejowe, dając uczniowi obraz całości bez przeładowania szczegółami. Materiał nauczania dobrany jest pod kątem wychowawczym, naświetla momenty wysiłku indywidualnego i zbiorowego, wywołuje poczucie wartości naszego dorobku i w ten sposób przyczynia się do wytworzenia w świadomości ucznia pozytywnego stosunku do naszej państwowości i do jej budowniczych.

Autorka dużo wysiłku włożyła aby podręcznik uczynić zajmującym, prostym i łatwym.

Na końcu każdego rozdziału została podana rubryka p. t. „praca ucznia". Znajdują się tu wskazówki dla ucznia, czego ma w rozdziale szukać, na co zwrócić uwagę, jak wiązać treść danego rozdziału z poprzednimi, duży więc jest położony nacisk na samokształcenie.

Liczne ilustracje trafnie i starannie dobrane podnoszą wartość dydaktyczną książki. W książce podane też są wszystkie potrzebne mapki.

Bronisław Nadolski: Rozkwit literatury narodowej w XVI wieku na tle życia umysłowego w Polsce. Kultura Polska i Obca. Tom VI Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1938. Str. 143 1 nlb. Cena zł. 2.40.

W naszej literaturze naukowej nie było dotychczas dzieła, które by przedstawiało całą literaturę renesansową na tle życia umysłowego i kulturalnego. Książka dra Nadolskiego jest pierwszym opracowaniem syntetycznym tego zagadnienia.

Książka składa się z 7 rozdziałów oraz wstępu. We wstępie charakteryzuje autor rolę w. XVI w dziejach kultury polskiej, podkreślając rozwój oświaty, czytelnictwa i życia literackiego oraz pęd w kierunku reform, cechujący życie polskie w tym okresie. Rozdz. I poświęcony jest humanizmowi i jego przenikaniu do Polski, rozdział II — szkolnictwu w Polsce i zagranicą, rozdział III — znaczeniu dworów pańskich dla rozwoju kultury. W rozdziale IV omawia autor wpływ reformacji na umysłowość i literaturę polską w rozdziale V — stosunek literatury do ruchu politycznego w. XVI, w rozdziale VI — proces unarodowienia literatury w ciągu tego wieku. Rozdział VII, zamykający wywody autora, reasumuje zdobycze literatury polskiej w w. XVI.

Całość pracy daje nader rozległy barwny i ciekawy obraz kultury Polski Wieku Złotego, który zainteresuje z pewnością najszersze koła czytelników.

Wartość książki podnoszą liczne (54) starannie wykonane reprodukcje rzadkich portretów, rycin oraz kart tytułowych książek.

Feliks Burdecki: Technika i przemysł w dawnej Polsce. Z cyklu „Ludzie i Praca". T. V. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1938. Str. 174 1 nlb., 52 ilustracje. Cena zł 2.80.

Nowy tomik pożytecznego cyklu „Ludzie i Praca" przedstawia rozwój techniki w Polsce od czasów najdawniejszych do połowy w. XIX.

Książka składa się z rozdziałów. Rozdział pierwszy poświęcony jest narodzinom sztuk technicznych na ziemiach polskich w okresie przedhistorycznym, rozdział drugi — technikom Polski piastowskiej, rozdział trzeci — technikom Jagiellonów.

Rozdział czwarty omawia upadek i ponowny wysiłek w kierunku uprzemysłowienia Polski w w. XVII-XVIII, rozdziały piąty i szósty stan przemysłu za Stanisława Augusta i jego rozkwit za Królestwa Kongresowego.

W zakończeniu podany został wykaz literatury oraz skorowidz nazwisk i rzeczy.

Całość pracy daje dokładny i przejrzysty obraz rozwoju umiejętności technicznych w Polsce, a napisana jest w sposób jasny, barwny i zajmujący.

Osobna wzmianka należy się starannej szacie graficznej książki, w szczególności reprodukcjom rzadkich starych sztychów.

Antoni Kudławiec: Odkrycia geograficzne. Zarys historyczny. „Wielka Biblioteka Historyczna". Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1938. Str. 122+2nlb., 22 ilustracje. Cena zł 2.20.

W sześciu rozdziałach przedstawia autor w sposób wyczerpujący i ciekawy dzieje odkryć geograficznych od czasów najdawniejszych po dni ostatnie.

Rozdział I omawia znajomość ziemi i odkrycia

geograficzne dokonane w starożytności. Rozdział II poświęcony jest odkryciom wieków średnich, wyprawom Normanów, Arabów i Włochów oraz znaczeniu wypraw krzyżowych dla rozwoju wiedzy o ziemi. Rozdział III omawia okres wielkich odkryć: ekspancję portugalską w Afryce i Azji, wyprawy Kolumba i Magellana, podboje Hiszpańskie w Ameryce, działalność odkrywczą Francuzów, Anglików i Holendrów, wreszcie znajomość ziemi na przełomie wieków XVI i XVII. Rozdział IV, poświęcony odkryciom w XVII i XVIII, opisuje odkrycie Australii i Polinezji, osadnictwo angielskie i francuskie w Ameryce Północnej oraz kolonizację rosyjską w Azji Północnej. Rozdział V opowiada o odkryciach w. XIX i XX.

Wywody autora ilustrują liczne dobrze dobrane ryciny oraz mapa postępu odkryć geograficznych i epokowych podróży odkrywczych.

Do książki dołączona została tablica chronologiczna ważniejszych odkryć oraz spis bibliografii w języku polskim.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedyńczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, ½ strony zł 55,—, ¼ strony zł 30,—, $^{1}/_{8}$ strony zł 20,—, $^{1}/_{16}$ strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyncze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacyj spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Nakładem Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Drukarni Spółdzielczej, Toruń, Mickiewicza 2-